

1

Vol. 6
Spring 2025

Research Paper

Received:
30 August 2024
Revised:
27 December 2024
Accepted:
13 February 2025
Published:
21 March 2025
P.P: 129-155

ISSN: 2008-3564
E-ISSN: 2645-5285

Identifying the Dimensions of Sports Diplomacy in Increasing the Future Soft Power of the Islamic Republic of Iran

Mohsen Hadi Tahani¹ | Seyed Mohammad Hossein Razavi^{*2} | Masoume Kalate Sifri³

Abstract

Diplomacy is a peaceful solution to achieve the goals and secure the national interests of the countries with the lowest possible cost, and if it is used in a principled way, it leads to the realization of the considered goals. With these interpretations, this research was conducted with the aim of identifying the dimensions of sports diplomacy in increasing the future soft power of the Islamic Republic of Iran. The current research is applied in terms of its purpose, which identified and categorized the findings with a qualitative approach using the Meta-synthesis method and using the method of Sandelowski and Barroso (2007). The research community included indexed and related scientific articles (2015-2024) with the research topic, which were searched and reviewed using the combination of sports diplomacy and soft power keywords. With the initial search, 637 articles were obtained and by screening, 20 studies were selected as the final research community. According to the results of the research in the phase of central coding and selective coding, the number of 7 main dimensions (political factors, managerial factors, structural factors, factors social, economic factors, communication factors and cultural factors) and 40 components and 109 indicators were identified regarding the model of sports diplomacy effective in increasing the future soft power of the Islamic Republic of Iran. Therefore, it is suggested that creating a discourse and using the concepts of sports diplomacy and soft power in the future of the Islamic Republic of Iran and familiarizing managers and executives in the field of sports in this field should be prioritized.

Keywords: Dimensions, Sports Diplomacy, Meta-synthesis, Soft Power.

¹ PhD student in Sports Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: Mht.sport69@gmail.com

² Professor, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Mazandaran University, Babolsar, Iran.

³ Professor, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Mazandaran University, Babolsar, Iran.

Cite this Paper: Hadi Tahan, M & Razavi, S.M.H & Kalate Sifri, M(2025). Explaining the Dimensions, Components and Indicators of Sports Diplomacy in Increasing the Future Future Soft Power of the Islamic Republic of Iran and Providing a Model. *Future Studies of the Islamic Revolution*, 1(6), 129–155.

Publisher: Imam Hussein University

Authors

This article is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)(CC BY 4.0) .

شناسایی ابعاد دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران

محسن هادی طحان^۱ | سید محمدحسین رضوی^{۲*} | معصومه کلاته سیفری^۳

چکیده

دیپلماسی راه‌حلی مسالمت‌آمیز برای رسیدن به اهداف و تأمین منافع ملی کشورها با کمترین هزینه ممکن بوده و در صورت استفاده اصولی، موجب تحقق اهداف مدنظر می‌شود. با این تفاسیر این پژوهش باهدف شناسایی ابعاد دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران انجام شد. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است که با رویکرد کیفی به روش فراترکیب و با بهره‌گیری از روش سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷) به شناسایی و دسته‌بندی یافته‌ها پرداخته است. جامعه پژوهش شامل مقالات علمی نمایه شده و مرتبط (۱۴۰۲-۱۳۹۴) با موضوع پژوهش بود که با استفاده از ترکیب کلیدواژه‌های دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم جستجو و بررسی شد. با جستجوی اولیه، ۶۳۷ مقاله به دست آمد و با انجام غربالگری، ۲۰ پژوهش به‌عنوان جامعه پژوهش نهایی انتخاب شد، طبق نتایج پژوهش در مرحله کدگذاری مقوله‌های اصلی و فرعی، تعداد ۷ بعد اصلی (عوامل سیاسی، عوامل مدیریتی، عوامل ساختاری، عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل ارتباطی و عوامل فرهنگی) و تعداد ۴۰ مؤلفه و تعداد ۱۰۹ شاخص در ارتباط با ابعاد دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران شناسایی شدند. لذا پیشنهاد می‌شود که گفت‌وگوهای سازنده و استفاده از مفاهیم دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران و آشنا نمودن مدیران و مجریان حوزه ورزش در این زمینه در اولویت قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: ابعاد، دیپلماسی ورزشی، فراترکیب، قدرت نرم.

۱

دوره ششم
بهار ۱۴۰۴

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۰۹
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۰/۰۷
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۵
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۱/۰۱
صص: ۱۵۵-۱۲۹

شاپا چاپی: ۴۵۲۸-۲۰۰۸
الکترونیکی: ۲۶۴۵-۵۰۷۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

Email: Mht.sport69@gmail.com

۲. نویسنده مسئول: استاد تمام، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

۳. استاد تمام، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

استناد: هادی طحان، محسن و رضوی، سید محمدحسین و کلاته سیفری، معصومه (۱۴۰۴). شناسایی ابعاد دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران، *نشریه علمی آینده پژوهی انقلاب اسلامی*، (۶)، ۱۵۵-۱۲۹.

DOR: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27173674.1403.5.1.1.3>

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع) نویسنده گان

این مقاله تحت لیسانس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

مقدمه و بیان مسئله

کشورها برای نیل به اهدافی چون افزایش قدرت، ثروت، جایگاه و منزلت بین‌المللی خود از تمامی امکانات و ابزارهای ملی بهره می‌گیرند، تا به آنچه که تحت عنوان دیپلماسی بین‌المللی است، دست پیدا کنند انقلاب اسلامی خود معلول قدرت نرم است و قدرت نرم و دیپلماسی عمومی جمهوری اسلامی ایران با بهره‌گیری از عناصر اعتقادی، انسانی-عقلانی، آزادی‌خواهی و استقلال‌طلبی پی‌ریزی شده که با توسعه و عمق بخشیدن به آن به اقدامی چندوجهی در ابعاد فرهنگی، اقتصادی و سیاسی تبدیل شده است (آزادی و همکاران، ۱۴۰۱). اکنون به واسطه آن، خواهان تبدیل به یک قدرت منطقه‌ای تأثیرگذار در رقابت با سایر قدرت‌های منطقه‌ای و امپریالیسم جهانی است؛ در این عرصه در چهار دهه گذشته توانست به موفقیت‌های عظیمی دست یابد و از خود تصویر مثبتی ایجاد نماید، از این رو ایران درصدد تحکیم بنیان‌های معرفتی، فرهنگ بومی، تعمیم ارزش‌ها، دانش‌ها و نگرش‌های خود به فراسوی مرزهای جغرافیایی خود است تا در این رهگذر از دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم حاصل از آن بهره‌مند شود (شریعتی فیض‌آبادی، ۱۳۹۸). ایران در طول دوران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی همیشه مورد حمله امپریالیسم جهانی و ایادی آنان قرار داشته و از سوی دیگر تحول‌گفتمانی قدرت و رویکرد نوین کشورها در عرصه سیاست خارجی به ابزار قدرت، اهمیت توجه به قدرت نرم را دوچندان ساخته است، جمهوری اسلامی ایران نیاز دارد مؤلفه‌های تولیدکننده قدرت نرم خویش را مورد بررسی قرار دهد و با سیاست‌گذاری‌های مناسب، بر میزان نفوذ و اقتدار بین‌المللی خویش بی‌افزاید (قربی، ۱۳۹۴). امروزه ورزش را به‌عنوان بخشی از زندگی اجتماعی جهان مدرن می‌دانند؛ از پرویاگان‌های نازی در المپیک تابستانی برلین (۱۹۳۶) تا المپیک قرن «در پاریس، ورزش همواره به‌عنوان ابزاری در دست قدرت‌های جهان بوده تا علاوه بر نمایش قدرت، غرور ملی و میهن‌پرستی خود را نیز تقویت نمایند. ورزش و ظرفیت‌های دیپلماسی ورزشی یکی از منابع قدرت نرم موجود در کشور که ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های فراوانی دارد، مفهوم دیپلماسی ورزشی به چندین قرن پیش بر می‌گردد، زمانی که تمدن‌های باستانی از مسابقات ورزشی به‌عنوان وسیله‌ای برای ایجاد اتحاد یا حل‌وفصل

درگیری‌ها استفاده می‌کردند (طاهری نامقی و دوستی، ۱۴۰۰). در دوران مدرن، دیپلماسی ورزشی به دلیل توانایی آن در فراتر رفتن از مرزهای سیاسی و گرد هم آوردن مردم در یک پلت فرم مشترک اهمیت یافته است، چراکه دیپلماسی ورزشی به استفاده از ورزش به عنوان ابزاری برای ارتقای تفاهم، صلح و همکاری بین ملت‌ها تبدیل شده که این شامل استفاده از رویدادهای ورزشی، فعالیت‌ها و مبادلات برای ایجاد روابط مثبت و پل زدن تفاوت‌های فرهنگی بین کشورها است (پستلیت‌ویت و همکاران، ۲۰۲۳). از سوی دیگر تحول گفتمانی قدرت و رویکرد نوین کشورها در عرصه سیاست خارجی به ابزار قدرت، اهمیت قدرت نرم را دوچندان کرده است و از آنجایی که ایران در طول دوران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی همیشه مورد حمله همه‌جانبه امپریالیسم جهانی و ایادی آنان قرار دارد باید مؤلفه‌های تولیدکننده قدرت نرم خویش را مورد بررسی قرار دهد و با سیاست‌گذاری‌های مناسب، بر میزان نفوذ و اقتدار بین‌المللی خویش بی‌افزاید (جعفری و قربی، ۱۳۹۵). سیاست بنا به ماهیت سیال خویش و نیز روند دموکراتیزاسیون وارد حوزه‌هایی شده است که پیش‌ازین دخیل بدان نداشته‌اند و یا دارای پیرنگی سیاسی قلمداد نمی‌شدند، ورزش یکی از مهم‌ترین این قلمروهای جدید سیاست و سیاست‌ورزی است (خبیبری و فتاحی زاده، ۱۳۹۸). ورزش این قدرت را دارد که جوامع مختلف را با پیشینه‌ها و صلاحیت‌های مختلف، متحد کند؛ در تورنمنت‌های بین‌المللی، مانند بازی‌های المپیک یا مسابقات جام جهانی، ورزشکاران از کشورهای مختلف در رقابت دوستانه گرد هم می‌آیند که این مناسبت‌ها فرصتی برای تبادل فرهنگی و گفت‌وگو فراهم می‌کند که می‌تواند به تقویت درک متقابل کمک کند (لی، ۲۰۲۰). دیپلماسی ورزشی نه تنها دوستی بین ملت‌ها را ترویج می‌کند، بلکه به عنوان ابزاری برای طرح قدرت نرم عمل می‌کند، دولت‌ها اغلب از رویدادها یا ابتکارات ورزشی موفق برای ارتقای تصویر خود در صحنه جهانی استفاده می‌کنند، آن‌ها می‌توانند با میزبانی مسابقات بین‌المللی یا حمایت از تبادلات ورزشی، ارزش‌ها، دستاوردها و مهمان‌نوازی، ارزش‌ها و فرهنگ کشور خود را به نمایش بگذارند (بخشی‌چناری و همکاران، ۱۴۰۲). در سال‌های اخیر، دیپلماسی ورزشی به طور فزاینده‌ای توسط دولت‌ها در سراسر جهان به عنوان ابزاری مؤثر برای تقویت روابط دیپلماتیک و ایجاد پل بین فرهنگ‌ها شناخته شده است، سازمان ملل متحد پتانسیل خود را در ارتقای

تلاش‌های صلح‌سازی از طریق طرح‌هایی مانند روز جهانی ورزش ارتقا داده‌اند (گارا مولگی و دوچی، ۲۰۲۱)، کشورهای پیشرو دیدگاه‌های متفاوتی را در مورد دیپلماسی ورزشی دارند؛ به طور مثال چین دیپلماسی ورزشی را جزء اساسی از قدرت نرم خود می‌داند، هدف آن افزایش وجهه و نفوذ جهانی از طریق میزبانی رویدادهای ورزشی بزرگ مانند بازی‌های المپیک و سرمایه‌گذاری در شرکت‌های ورزشی بین‌المللی به منحصه ظهور می‌گذارد، روسیه نیز ارزش ورزش را به‌عنوان یک ابزار دیپلماتیک به رسمیت می‌شناسد و از رویدادهای ورزشی مانند جام جهانی ۲۰۱۸ برای نشان‌دادن وحدت ملی و ترویج برداشت‌های مثبت در خارج از کشور استفاده می‌کند. علاوه بر این آلمان بر نقش ورزش در تقویت تبادل فرهنگی و ارتباطات بین مردم در سطح جهانی تأکید دارد، این برنامه از طرح‌هایی حمایت می‌کند که از ورزش به‌عنوان وسیله‌ای برای رسیدگی به مسائل اجتماعی مانند ادغام، شمول و برابری جنسیتی استفاده می‌کنند (روف، ۲۰۲۲)، جمهوری اسلامی ایران نیز در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ خود توسعه‌یافتگی به همراه روابط سازنده با جهان را مدنظر قرار داده است، در این بین ورزش یکی از کنش‌گران جدید جهانی در حوزه دیپلماسی و فعالیت‌های دیپلماتیک است (پیمان‌فر و همکاران، ۱۴۰۰). موسوی گرگری و همکاران (۱۴۰۱) طبق پژوهش خود بیان داشتند؛ از آنجایی که یکی از منابع قدرت نرم کشورها، ورزش و کارکردهای بین‌المللی آن است، این وضعیت موجب ظهور مفهوم دیپلماسی ورزشی در کنار انواع دیگر دیپلماسی شده است. دیپلماسی ورزشی از جمله ابزارهای مهمی است که دولت‌ها برای رسیدن به اهداف خود از آن بهره‌برداری می‌کنند؛ در خصوص وضعیت دیپلماسی ورزشی کشور ایران، اگرچه تا حدودی شاهد روند روبه‌رشدی هستیم؛ ولی همچنان با فقدان فرایندی نظام‌مند و سازمان‌یافته مواجه هستیم، بنابراین، سازمان‌های متولی ورزش کشور نیازمند اتخاذ تدابیر لازم هستند تا از طریق توسعه دیپلماسی ورزشی، بهبود روابط صلح‌آمیز با کشورهای دیگر در سطح منطقه، قاره و جهان حاصل شده و این امر باعث ارتقا تعاملات بین‌المللی شود. همچنین صلاحی کجور و دوستی (۱۴۰۲) نیز در پژوهش خود بیان داشتند که همکاری سازنده بین سازمان‌های اجرایی ورزش کشور و در دستور کار قرارداد و استفاده از پتانسیل ورزش بین‌الملل توسط این سازمان‌ها، می‌تواند به بهبود شرایط موجود و در نتیجه ارتقا دیپلماسی ورزشی ایران امیدوار

بود. دیپلماسی ورزشی از ابزار جهانی ورزش برای تقویت ارتباطات بین کشورها و درعین حال ترویج تلاش‌های صلح‌سازی در سطوح بین‌فردی و دولتی استفاده می‌کند، این به کشورها اجازه می‌دهد تا در تعاملات مثبتی شرکت کنند که فراتر از تفاوت‌های سیاسی است و درعین حال ارزش‌های خود را در یک پلتفرم جهانی به نمایش می‌گذارد. در عرصه قدرت نرم، ورزش یکی از مهم‌ترین کارکردها را ایفا می‌کند؛ به طوری که کشورها سعی دارند از طریق ورزش به اهداف گسترده خود در کسب قدرت دست یابند. ورزش از یک‌طرف زمینه تخلیه هیجان‌ها، تنش‌ها و انرژی‌های نهفته را به وجود می‌آورد؛ از سوی دیگر می‌تواند در جامعه‌پذیری شهروندان تأثیرگذار باشد. دیپلماسی ورزشی دربرگیرنده نکات مثبت، منفی، سازنده و تنش‌زدا خواهد بود. نهادهای اجتماعی، ورزشی و راهبردی جمهوری اسلامی باید به این موضوع واقف باشند که اهداف آنان، پیوند درهم‌تنیده‌ای با ضرورت‌های راهبردی نظام سیاسی دارد. برجسته ساختن ابعاد مثبت ورزش در سطح بین‌المللی، همان ایجاد روابط دوستانه است و می‌توان با راهکارهای مناسب و اتخاذ سیاست‌های مناسب، باعث ایجاد شرایطی شد که ورزش، پاکی خود را حفظ و در حل کشمکش‌های بین‌المللی و ایجاد صلح، نقش مؤثری را ایفا کند. در عرصه جنگ نرم، ورزش یکی از مهم‌ترین کارکردها را ایفا می‌کند، با تمامی این توصیفات و علی‌رغم کارکردهای شگرف ورزش در ارتباطات بین‌جوامع، همچنان در نهادهای سیاست‌گذاری کشور، این مقوله امری جدی تلقی نمی‌شود؛ درحالی‌که با توجه به حضور مؤثر تیم‌های ورزشی در رقابت‌های جهانی و المپیک در سنوات اخیر و همچنین با به‌دست آوردن کرسی‌های بین‌المللی ورزشی، نخبگان ورزش کشور می‌توانند باعث رشد و توسعه دیپلماسی ورزشی و در نتیجه تعامل با کشورهای دیگر و بهبود شرایط موجود گردند، با توجه به اهمیت بالای دیپلماسی ورزشی در شکل‌دهی به افکار عمومی و افزایش امنیت و قدرت کشور و از آنجا که جمهوری اسلامی ایران، ظرفیت‌های بالایی برای استفاده از دیپلماسی ورزشی در راستای تأمین اهداف و منافع ملی خود برخوردار است؛ لذا بایستی یک مطالعه جامع و یک‌پارچه صورت پذیرد، تا با استخراج نتایج آن بتوان گام مثبتی در جهت ارتقاء دیپلماسی ورزشی و متعاقب آن، افزایش قدرت نرم کشور برداشت. از این‌رو این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤالات است که ابعاد دیپلماسی ورزشی مؤثر بر افزایش قدرت

نرم آینده جمهوری اسلامی ایران کدام‌اند؟ و الگوی کیفی بهره‌مندی از دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده کشور چگونه است؟

مبانی نظری پژوهش

قدرت نرم

تغییرات گسترده و جریان‌ساز محیط جهانی در سالیان اخیر، کاهش مقبولیت و هزینه‌های سرسام‌آور کاربرد قدرت سخت، توجه به مظاهر قدرت نرم را برای کنشگران اجتناب‌ناپذیر ساخته است. جوزف نای، کشورداری مؤثر در دنیای جهانی شده قرن بیست و یکم را در پرتو به کارگیری قدرت نرم میسر و قابل دوام می‌داند و تحت تأثیر تحولات عراق پس از تهاجم امریکا در سال، ۲۰۰۳ از قدرت نرم به عنوان جان‌نشین و جایگزینی برای قدرت سخت نام برد. (دوبینسکی^۱، ۲۰۲۲) از نظر نای قدرت ملی توانایی، قابلیت و ظرفیت یک ملت و یک کشور برای استفاده از منابع مادی و معنوی خود باهدف اعمال اراده ملی و تحصیل اهداف و منافع ملی می‌باشد (محمدی عزیزآبادی و بهشتی، ۱۳۹۹) قدرت نرم توانایی به دست آوردن چیزی است که با جذب و اقناع سایرین جهت تحقق اهداف خود کسب می‌شود (مین و چوی^۲، ۲۰۱۹). قدرت نرم توانایی جذب کردن، شکل دادن به ترجیحات دیگران، کسب مطلوب از طریق جاذبه، قدرت جذب، اقناع و شیفتگی دانسته می‌شود. بر این اساس، افزایش قدرت نرم یک کشور می‌تواند منجر به تمایل دیگران به برقراری ارتباط، توسعه روابط در عرصه‌های مختلف و پذیرش خواسته‌های آن کشور در سطح بین‌الملل شود. در بعد اقتصادی نیز می‌توان قدرت نرم را عاملی مؤثر در توسعه روابط اقتصادی و ایجاد منافع مشترک دانست. به عقیده نای اگر رهبری ارزش‌هایی را ارائه کند که دیگران، خود مایل به پیروی از آن باشند، اداره کردن آن گروه، هزینه کمتری خواهد داشت (شریعتی فیض آبادی، ۱۳۹۸). در واقع قدرت نرم: توانایی شکل دادن به ترجیحات دیگران است. این توانایی می‌تواند در دو جهت یکی، تقویت عزم و اراده ملی در راستای برقراری امنیت ملی نظام و دوم، در راستای گسترش و صدور اراده نظام با تأیید افکار عمومی در یک محیط خاص، منطقه‌ای و بین‌المللی، به کار گرفته شود، همچنین سیاست

1 Dubinsky, Y

2 Min, D., & Choi, Y

خارجی جمهوری اسلامی ایران، دربرگیرنده موضوعات بسیار مهمی هم چون کوشش در حفظ منافع ملی و میهنی، برقراری روابط صلح آمیز و حسنه با ملل جهان و... است؛ که البته تمامی این موارد، نشان از اهمیت سیاست خارجی دارد (بیدگلی، ۱۴۰۲).

دیپلماسی ورزشی

سیاست خارجی می تواند ابتکار عمل یک دولت یا واکنش آن در قبال کنش دیگر دولت‌ها باشد، سیاست خارجی یک کشور پس از تصمیم‌گیری به وسیله افراد یا نهادهای رسمی و با استفاده از ابزارها و تکنیک‌های مختلف به مرحله اجرا گذاشته می‌شود. استفاده صحیح از این ابزارها در تحقق هدف‌های سیاست خارجی و در میزان موفقیت یک کشور نقش تعیین‌کننده دارد. با گسترش فرایند جهانی‌شدن و گذر از قدرت سخت‌افزاری و تأکید بر قدرت نرم انواع دیپلماسی‌های مختلفی در این زمینه مطرح شد که از جمله آن‌ها می‌توان به دیپلماسی ورزشی اشاره نمود که این نوع از دیپلماسی تحت عنوان «دیپلماسی عمومی» قابل بررسی است که در جهت بهبود روابط میان‌مدت و بلندمدت بین دولت‌ها از طریق تأثیرگذاری بر عموم مردم در خارج برای تحقق اهداف سیاست خارجی مورد استفاده قرار می‌گیرد (چادویک، ۲۰۱۹). دیپلماسی ورزش در متون مختلف تعاریف متعددی دارد که می‌توان به بارزترین آن یعنی جنگ بدون شلیک اشاره کرد. ورزش ابزاری «کم‌خطر، کم‌هزینه و پرمحتوا» برای فعالیت‌های دیپلماتیک است. دیپلماسی ورزشی زیرمجموعه دیپلماسی عمومی به حساب می‌آید که در آن دیپلماسی عمومی تحت قواعد ورزشی مبادرت به سیاست‌گذاری در راستای اشتراک‌گذاری هنجارها میان ملت‌ها عمل می‌کند که این امر هم‌زمان می‌تواند باعث تسهیل همکاری، سبب تقویت تفاهم بین فرهنگی و زدودن غبار بیگانگی یا جدایی میان مردم و دولت‌ها می‌شود (تهذیبی، ۱۴۰۰). دیپلماسی ورزش را می‌توان بخش پُررنگ دیپلماسی عمومی نامید که در آن از تمامی ظرفیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری ورزش یک کشور از قبیل تجهیزات و فضاها، ورزشی، ورزشکاران، مربیان، مدیران ورزشی و... استفاده می‌شود تا قدرت نرم آن در عرصه بین‌الملل تقویت گردد. دیپلماسی ورزشی می‌تواند زیرساخت‌های تنش‌زدایی در روابط کشورها را به وجود آورد. در عرصه قدرت نرم، ورزش یکی از مهم‌ترین کارکردها را ایفا می‌کند؛ ورزش

از یک طرف زمینه تخلیه هیجان‌ها، تنش‌ها و انرژی‌های نهفته را به وجود می‌آورد؛ از سوی دیگر می‌تواند در جامعه‌پذیری شهروندان تأثیرگذار باشد. با توجه به اینکه شکل‌گیری قدرت نرم زمان بر است و ایجاد آن در کوتاه‌مدت ممکن نخواهد بود. لذا استفاده از دیپلماسی ورزشی می‌تواند موجب افزایش قدرت نرم کشور و در زمان رخداد بحران‌های بین‌المللی از به‌خطر افتادن منافع ملی ممانعت به عمل آورد.

پیشینه پژوهش

در خصوص دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم آن از جهت نظری و تحقیقاتی زیادی انجام گرفته است؛ در ادامه به بعضی از آن‌ها که در پاره‌ای موارد به این پژوهش نزدیک بودند، اشاره می‌شود. نتایج پژوهش بیدگلی (۱۴۰۲) عنوان واکاوی نقش قدرت نرم دیپلماسی ورزشی در پیشبرد اهداف سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، حاکی از آن است که با همکاری سازنده بین دستگاه‌های اجرایی ورزش کشور و در دستور کار قرار دادن و استفاده از ظرفیت ورزش بین‌الملل توسط این سازمان‌ها، می‌توان به بهبود شرایط موجود و در نتیجه ارتقاء دیپلماسی ورزشی ایران امیدوار بود. جمهوری اسلامی ایران به دلیل وجود ظرفیت بالقوه ورزشی می‌تواند با شکل دادن به دیپلماسی ورزشی خود، از ورزش به‌عنوان ابزاری کارآمد برای ارتقاء منزلت یابی بین‌المللی، ارتقاء قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران، مشارکت در صلح و امنیت منطقه‌ای، ارتقاء اثرگذاری مثبت، جذب افکار عمومی و رفع منازعات و آشتی بین‌المللی در سطح جهان بهره‌بردار.

بخشی چناری و همکاران (۱۴۰۲)، در مقاله‌ای با عنوان «شناسایی ابزارهای دیپلماسی ورزشی با روش کیفی و کمی برای پیشبرد اهداف سیاسی جمهوری اسلامی ایران، نشان دادند که جمهوری اسلامی ایران به دلیل وجود ظرفیت بالقوه در ورزش کشور می‌تواند، با شکل دادن به دیپلماسی ورزشی خود از این حوزه به‌عنوان ابزاری کارآمد برای ارتقاء اهداف خود در سطح منطقه و جهان بهره‌بردار.

پلونده و رستمی (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان سنجش ارتباط بین دیپلماسی ورزشی و پرستیژ بین‌المللی؛ مطالعه موردی میزبانی قطر برای جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ که با روش تحلیلی-توصیفی

انجام شد، به این نتیجه رسیدند که کشور قطر بعد از برگزاری جام جهانی توانست، از طریق دیپلماسی ورزشی، اعتبار بین‌المللی خود را ارتقاء دهد.

موسوی گرگری، بنار و شفیعی (۱۴۰۱)، در پژوهشی با عنوان «طراحی مدل عوامل اثرگذار بر ارتقا دیپلماسی ورزشی ایران»، با روش کیفی و اسنادی، نشان دادند که ایران هنوز مسیر پرچالشی در پیش دارد و دستگاه‌های ذی‌نفع از یک نگاه جامع و استراتژیک، برای اجرای برنامه‌های راهبردی و توسعه دیپلماسی ورزشی فاصله دارند.

یافته‌های پژوهش پیمان فر و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی جمهوری اسلامی ایران مطالعه نشان می‌دهد که ایران برای دست یافتن به توسعه یافتگی در حوزه دیپلماسی ورزشی با سه دسته چالش راهبردی فکری، رفتاری و ساختاری روبه‌رو است. همچنین برای توسعه یافتگی به تمرکز بر راهبردهای کلان برندسازی و اعتباربخشی، تعامل‌گرایی با جهان و توانمندسازی ظرفیت‌ها نیازمند است.

جوادی‌پور و راسخ (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان «نقش ورزش و توسعه دیپلماسی ورزشی در پیشبرد سیاست‌های فرهنگی - اجتماعی و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران»، با روش کیفی، نشان دادند که چالش‌ها و ضعف‌های مختلفی از قبیل: نبود خط‌مشی‌های روشن و شفاف، نداشتن آگاهی و دانش لازم در این زمینه، عدم شناخت ظرفیت‌های بالقوه دیپلماسی فرهنگی ورزشی را بیان می‌کند.

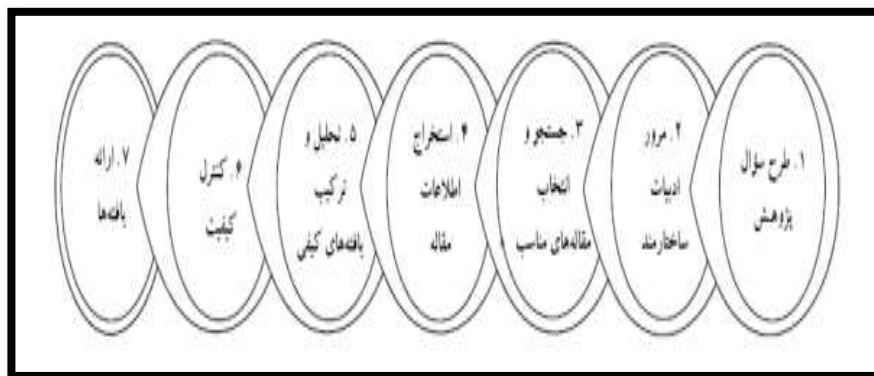
بخشی چناری و همکاران (۱۳۹۸)، در تحقیقی با عنوان «ارائه راهکارهایی برای توانمندسازی و ارتقای دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران»، با دو روش تحقیق کیفی و کمی از نوع توصیفی - تحلیلی، نشان دادند که عاری بودن دیپلماسی ورزشی از لحن خصمانه در کنار جذابیت بیشتر این نوع دیپلماسی نسبت به سایر دیپلماسی‌ها، از دیدگاه نخبگان می‌تواند، یکی از مهم‌ترین نقش‌های دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران باشد.

شریعتی فیض‌آبادی (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان مطالعه تطبیقی دیپلماسی ورزش در توسعه روابط خارجی ایران و کشورهای منتخب بیان می‌کند که کشورهای توسعه یافته مانند استرالیا، ژاپن، آمریکا، در کنار کشورهای دارای اقتصاد نوظهور (بریکس) مانند چین و روسیه با ارائه برنامه‌ای جامع و در قالب استفاده از ورزشکاران، مربیان، داوران و حتی شرکت‌های ورزشی به

دنبال تحقق اهداف کلان سیاسی خود در بستر ورزش هستند؛ حال آنکه تصمیم گیران سیاسی ایران به ورزش به عنوان پدیده ای تفریحی نگریسته و هنوز به «علاقه مندی» بجای «ادراک» از ظرفیت ورزش در عرصه بین الملل بسنده کرده اند.

روش پژوهش

در این پژوهش از روش فراترکیب کیفی به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر استفاده شد. فراترکیب کیفی یک رویکرد منسجم به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در مطالعات کیفی است. این روش فرایندی است که محققان را قادر می سازد تا یک سؤال خاص پژوهشی را شناسایی کنند و سپس برای پاسخگویی به آن، به جستجو، گزینش، ارزیابی، تلخیص و ترکیب شواهد کیفی بپردازند. این فرایند از روش های دقیق کیفی برای ترکیب کردن مطالعات کیفی موجود استفاده می کند تا طی یک روند تفسیری، مفهوم عمیق تری را شکل دهد (آروین و همکاران، ۲۰۱۱). هدف این پژوهش شناسایی عوامل و به دست آوردن ترکیب جامعی از این موضوع در دیپلماسی ورزشی در ایران می باشد. با توجه به اینکه روش سندلوسکی و باروسو^۱ (۲۰۰۷) یکی از برجسته ترین و بروزترین روش ها برای انجام پژوهش فراترکیب است، بنابراین در این تحقیق از این روش هفت مرحله ای استفاده شده است.

شکل ۱. فرایند الگوی هفت مرحله ای فراترکیب سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۷)

1 sandelowski&Barroso

اعتبارسنجی مطالعات فراترکیب به دو صورت انجام می‌گیرد، نخست با استفاده از نظر خبرگان در تأیید دستاوردهای پژوهش و دوم با ارائه نتیجه‌ای جامع از مطالعه مبانی نظری و پژوهش‌های قبلی که با استفاده از مطالعات جدید اثبات می‌شود. در این پژوهش از روش نخست برای تأیید دستاوردهای پژوهش استفاده شد. برای ارزیابی پایایی پژوهش علاوه بر محقق که به کدگذاری اولیه اقدام کرده است، محقق دیگری همان متن را به‌عنوان اطلاعات از کدهای او و جداگانه کدگذاری کرده است. در صورتی که کدهای این دو محقق به هم نزدیک‌تر باشند، توافق بالا بین دو کدگذار را نشان می‌دهد که بیان‌کننده پایایی است. برای سنجش میزان توافق از آزمون کاپای کافمن استفاده شد.

گام اول: تدوین سؤالات پژوهش

اولین گام از انجام فراترکیب، تدوین سؤالاتی است که بتوان توسط این روش به آن‌ها پاسخ داد. از این رو، سؤالات پژوهش حاضر عبارت‌اند از: ۱- شناسایی ابعاد دیپلماسی ورزشی بر افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران کدام‌اند؟ و ۲- الگوی کیفی بهره‌مندی از دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده کشور چگونه است؟

گام دوم: بررسی نظام‌مند متون

جامعه پژوهش کلیه اسناد و مدارک علمی منتشر شده در زمینه دیپلماسی ورزشی بود که با کلیدواژه‌های دیپلماسی ورزشی، سیاست‌گذاری در ورزش، سیاسیون در ورزش، ورزش سیاسی، سیاست‌مداران ورزشی، قدرت نرم در ورزش، روابط بین‌الملل در ورزش و جامعه‌شناسی سیاسی ورزش از منابع معتبر علمی داخل کشور (نشریات علمی پژوهشی حوزه مدیریت ورزشی (۱۱نشریه) و علوم سیاسی (۵۷نشریه)، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (Sid)، پایگاه اطلاعات نشریات کشور (Magiran)، پایگاه مجلات تخصصی نور (Noormags)، پرتال جامع علوم انسانی (Ensani)، پایگاه اطلاعات سیولیکا (Civilica)) مورد جستجو قرار گرفت. به‌منظور استخراج تحقیقات مناسب از منابع یاد شده با استفاده از کلیدواژه‌های مشخص، معیارهایی در نظر گرفته شد که در جدول (۱) ارائه شده است. همچنین در همان بدو جستجو، به‌منظور جلوگیری از دریافت مطالعات نامرتب از لحاظ عنوانی، محقق عناوین مطالعات فارسی را در پایگاه‌های اطلاعاتی را به‌دقت مطالعه کرد تا از ورود منابع نامرتب فراوان برای گام بعدی جلوگیری نماید.

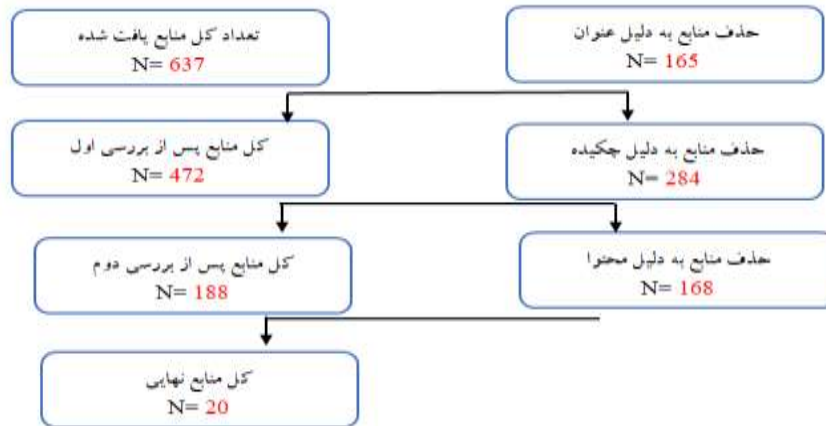
جدول ۱. معیارهای پذیرش مطالعات در گام دوم

معیارها	معیار پذیرش
زبان مطالعات	فارسی
زمان مطالعات	۱۳۹۴-۱۴۰۲
اعتبار مطالعات	منابع چاپ شده در نشریات و پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر
موضوع مطالعات	دیپلماسی ورزشی

در نتیجه جستجو و بررسی‌های به عمل آمده از منابع اشاره شده و با استفاده از کلیدواژه‌های مورد نظر و با در نظر گرفتن معیارهای پذیرش، در مجموع تعداد ۲۰ منبع یافت شد.

گام سوم: جستجو و انتخاب منابع مناسب

در فرایند جستجو پارامترهای مختلفی مانند عنوان، چکیده، محتوا و جزئیات مقاله در نظر گرفته شده و مقاله‌هایی که با پرسش و هدف پژوهش تناسبی ندارند حذف شدند. فرایند بازبینی به این صورت انجام گرفت که محقق شاخص‌های مختلفی مانند عنوان، چکیده، محتوا، جزئیات مقاله (نام نویسنده، سال و...) را در نظر گرفته و رویه‌ای به شرح زیر را دنبال کرد؛ ابتدا عنوان مقالات مرور شد و مقالاتی که با سؤال و هدف تحقیق تناسبی نداشتند، حذف شدند. در مرحله بعد، چکیده مقالاتی که از مرحله قبلی باقیمانده بود، بررسی شد و در این مرحله نیز مقالات نامربوط حذف شدند. پس از آن مقالات بر اساس محتوا و به عبارتی کل متن مقاله بررسی شد و مقالاتی نیز در این مرحله رد شدند، در نهایت تعداد مقالات باقیمانده وارد گام بعدی روش فراترکیب می‌شوند. ارزیابی حیاتی کسپ (casp)، عنصر کلیدی در مرور نظام‌مند است که به ارزیابی تحقیقات (کیفیت پژوهش‌ها) می‌پردازد تا بهترین مقالات را در یک موضوع خاص مشخص کند. پس از آن که منابع جهت تناسب با پارامترهای مطالعه بررسی شد، در قدم بعدی کیفیت روش‌شناختی مطالعات ارزیابی گردید. هدف از این گام، حذف منابعی بود که محقق به یافته‌های آنها اعتمادی نداشت. بنابراین ممکن است مطالعه‌ای که باید در تلفیق وجود می‌داشت، رد شده باشد. در این تحقیق برای ارزیابی کیفیت روش‌شناختی مطالعات از ابزار ارزیابی حیاتی گلین (۲۰۰۶) استفاده شد که بر اساس معیارهای آن همه منابع انتخاب شده با امتیاز بالاتر از ۷۵ درصد تأیید گردیدند.

شکل ۲. نتایج جستجو و چگونگی انتخاب منابع

گام چهارم: استخراج اطلاعات منابع

در این مرحله اطلاعات پژوهش‌ها استخراج و در قالب فرمت خاصی دسته‌بندی و برای طراحی و ارائه الگوی کیفی پژوهش مورد استفاده قرار گرفت. خلاصه نتایج پژوهش‌های موارد اشاره در جدول (۲) بیان شده‌اند.

جدول ۲. مشخصات تعدادی از پژوهش‌ها و مطالعات منتخب

نویسنده	عنوان مقاله	نویسنده	عنوان مقاله
بیدگلی، محمد (۱۴۰۲)	واکاوی نقش قدرت نرم دیپلماسی ورزشی در پیشبرد اهداف سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران	بخشی چناری و همکاران (۱۳۹۸)	راهکارهایی برای توانمندسازی و ارتقای دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
بخشی چناری و همکاران (۱۴۰۲)	شناسایی ابزارهای دیپلماسی ورزشی با روش کیفی و کمی برای پیشبرد اهداف سیاسی جمهوری اسلامی ایران	شریعتی، فیض‌آبادی (۱۳۹۸)	مطالعه تطبیقی دیپلماسی ورزش در توسعه روابط خارجی ایران و کشورهای منتخب
محمدیان و همکاران (۱۴۰۱)	شناسایی عوامل مؤثر بر دیپلماسی ورزشی ایران با رویکرد تحلیل محتوا	کشاوری و همکاران (۱۳۹۷)	تحلیل عوامل مؤثر بر کسب کرسی‌های بین‌المللی ورزش توسط نمایندگان ایران
فتاحی می‌لاسی و همکاران (۱۴۰۱)	پیامدهای اقتصادی و ورزشی توسعه دیپلماسی ورزشی جمهوری اسلامی ایران	بخشی چناری و همکاران (۱۳۹۷)	شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

ایران			
موسوی گرگری و همکاران (۱۴۰۱)	نقش دیپلماسی ورزشی در ارتقای تعاملات بین‌المللی (نظریه داده‌بنیاد)	خیری و همکاران (۱۳۹۷)	دیپلماسی ورزشی: ایجاب و تحدید یک مفهوم راهبردی سیاسی
قادری و همکاران (۱۴۰۱)	کاربست سرمایه‌های انسانی و رویدادهای ورزشی در دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	نوری و همکاران (۱۳۹۶)	دیپلماسی فوتبال
قادری و همکاران (۱۴۰۰)	طراحی الگوی کیفی دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ورزش با تأکید بر حوزه سیاسی و ورزشی	شریعی و همکاران (۱۳۹۶)	مدل‌سازی ساختاری (SEM) مؤلفه‌های دیپلماسی ورزش در توسعه روابط بین‌الملل جمهوری اسلامی ایران
قادری و همکاران (۱۴۰۰)	جایگاه دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی ایران پس از انقلاب اسلامی	باقری و همکاران (۱۳۹۵)	مدل‌سازی نرم (ism) مؤلفه‌های دیپلماسی ورزش
پیمان‌فرو همکاران (۱۴۰۰)	راهبردهای توسعه دیپلماسی ورزشی جمهوری اسلامی ایران	بابایی و همکاران (۱۳۹۴)	تأثیر دیپلماسی ورزشی بر قدرت نرم در نظام بین‌الملل
جوادی‌پور و راسخ (۱۳۹۸)،	نقش ورزش و توسعه دیپلماسی ورزشی در پیشبرد سیاست‌های فرهنگی-اجتماعی و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران	شاه‌رضایی و همکاران (۱۳۹۴)	نقش ورزش در گسترش مناسبات بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۶-۱۳۹۲)

گام پنجم: تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌ها

هدف از استفاده از روش ما ترکیب ایجاد تفسیر یکپارچه و جدید از یافته‌ها است. این روش برای شفاف‌سازی مفاهیم، الگوها و نتایج در پالایش حالت‌های موجود دانش و ظهور مدل‌های عملیاتی و تئوری‌ها پذیرفته شده است. سندلوسکی و باراسو (۲۰۰۷) به این مورد به‌عنوان «بررسی موضوعی» اشاره می‌کند.

یافته‌های پژوهش

- ابعاد دیپلماسی ورزشی مؤثر بر افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران کدام‌اند؟

در این مطالعه به منظور شناسایی ابعاد دیپلماسی ورزشی مؤثر بر افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران، پژوهشگر سعی نمود که مقوله‌ها را از طریق کدگذاری شاخص‌های استخراج شده مشخص کند و مقوله‌های فرعی و اصلی را به یکدیگر مرتبط نماید. بعد از این که ارتباط بین مقوله‌ها طی فرآیند کدگذاری شناسایی شدند، مقوله‌های فرعی و ارتباط آن‌ها یکپارچه شد تا مدل نظری توسعه یابد. در مرحله کدگذاری شاخص‌های استخراج شده تحلیل داده‌ها از طریق مقایسه مداوم هم‌زمان با جمع‌آوری داده‌ها انجام گرفت؛ که پس از غوطه‌وری و تحلیل داده‌ها تعداد ۷۱۶ کد اولیه استخراج شد. پس از تحلیل تفسیری و ادغام کدهای مرتبط و یا حذف کدهای غیر مرتبط، تعداد ۵۶۸ کد (شاخص) مشخص شد. در مرحله بعد کدهای تکراری حذف شد و فرایند تلخیص و کاهش کدها تا جایی ادامه پیدا کرد که به مقوله‌ها و طبقه‌های کلی‌تری رسید. شاخص‌های احصاء شده را در قالب (۷) بعد، (۴۰) مؤلفه و (۱۰۹) شاخص در ارتباط با شناسایی ابعاد دیپلماسی ورزشی بر افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران شناسایی شدند. (جدول ۴)

جدول ۴. ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌های استخراج شده (منبع: یافته‌های پژوهش)

ابعاد (مقوله‌های اصلی)	مولفه‌ها (مقوله‌های فرعی)	شاخص‌های استخراج شده
بهره‌مندی	ارتقاء منزلت ملی و بین‌المللی و بهبود پرستیژ	نمایش قدرت کشورها از طریق کسب موفقیت‌ها و افتخارات در صحنه‌های ورزشی بین‌المللی قرارگرفتن در میان کشورهای موفق و جلب احترام دیگر کشورها بهبود منزلت بین‌المللی تعامل در سیاست خارجی و توجه به ورزش به‌عنوان ابزاری در جهت ارتقای پرستیژ بین‌المللی کشور
	بهبود وجهه و تصویر مثبت	دیپلماسی ورزشی ابزاری برای ارائه تصویر واقعی کشورها و برای تغییر نگرش منفی نسبت به کشور
صلح و دوستی	صلح و دوستی	استفاده از چهره‌های ورزشی بین‌المللی در امر توسعه روابط و ارتقای وجهه‌سازی بین‌المللی دیپلماسی ورزشی به‌مثابه ابزاری برای نوع‌دوستی و بهبود مناسبات ابزاری برای صلح و آشتی

آگاهی از صلح و روش‌های حصول به آن در جهت دفاع از افراد تحت ستم و محروم از طریق ورزش	
جایگزینی ورزش به جای جنگ و دیپلماسی نظامی و برابری مذهبی و قومیتی در سایه ورزش	
اعتمادسازی و تسهیل روند کسب کرسی‌های بین‌المللی عضویت در مراکز تصمیم‌گیری ورزشی	کرسی‌های بین‌المللی ورزشی
کسب احترام بین‌المللی از طریق موفقیت در رویدادهای ورزشی و کسب کرسی‌های بین‌المللی	
کمک به کاهش فشارهای سیاسی و توسعه روابط دیپلماتیک و خروج از انزوای سیاسی استفاده کشورها از بستر ورزش به منظور اعتراض نسبت به رفتار جامعه جهانی	دوری از تحریم و انزوا
لابی برای کسب کرسی‌ها شرط‌بندی در ورزش و تحریم‌های علیه کشور ایجاد جنگ روانی میان دولت‌ها و مشروع جلوه‌دادن اهداف نامشروع سیاسی یک کشور	بعد منفی (تاریک)
برگزاری مسابقات ورزشی نشانه برتری و تأثیرگذاری ورزش در ایجاد قدرت نرم کشورها بهره‌وری از قدرت نرم در عرصه روابط خارجی و ایجاد اتحاد، غرور ملی و اتحاد فرهنگی در جامعه	افزایش قدرت نرم
اعطا قدرت تأثیرگذاری بین‌المللی به «فرد» در کنار جمع و ترویج قدرت و هژمون (سلطه) شکل‌دهی به افکار عمومی و قسمتی از منابع قدرت نرم و معیاری برای مقایسه قدرت کشورها	
تبیین و تدوین جایگاه دیپلماسی ورزش در دولت و استفاده از پتانسیل‌های وزارت امور خارجه رفع خلاهای قانونی و به روز رسانی قوانین موجود ورزشی و رفع تفاوت‌های قانونی بین کشورها	قوانین و مقررات
بازنگری در آیین‌نامه‌های اجرایی نهادهای ورزشی و همکاری وزارت ورزش و وزارت امور خارجه	
کمک به ارتقا و بهبود جایگاه سیاسی و مشروعیت سیاسی به دنبال تعداد مدال کسب شده در المپیک	توسعه و ارتقای جایگاه سیاسی
کمک به تکامل نظام دولت ملی کشور و پوشاندن ضعف‌های احتمالی سیاسی کشور حفظ ثبات و کمک به افزایش تفاهم و ارتباط سازنده با سایر کشورها و کسب ارزش‌های سیاسی	
فراهم آوردن محیطی را برای اتخاذ تصمیمات سیاسی و پر کردن خلأهای سیاسیون	قابلیت دیپلماسی
استفاده از ورزش به عنوان یک راهبرد اولویت دار و ابزاری برای انتقال ارزش‌ها	ورزشی
توسعه دیپلماسی عمومی از طریق دیپلماسی ورزشی و خنثی کردن تبلیغات منفی علیه کشور	
راهگشایی در سیاست، بهبود روابط بین‌الملل و توسعه روابط دیپلماتیک	بهبود و توسعه روابط

<p>بهبود مناسبات بین‌المللی و ایجاد روابط سازنده بین کشورها و ارتباط دولت‌ها</p>	<p>بین‌الملل</p>
<p>داشتن برنامه استراتژیک جامع و مانع و سیاستگذاری کلان در ارتباطات و دیپلماسی ورزش تدوین سند راهبردی همکاری وزارت امور خارجه، کمیسیون سیاست خارجی مجلس و وزارت ورزش</p>	<p>تدوین برنامه راهبردی</p>
<p>شناخت پیشران‌های اصلی حوزه ورزش استفاده از ورزش به عنوان یک راهبرد اولویت دار ایجاد نهادی متمرکز برای پیگیری اقدامات انجام شده و جلوگیری از دوباره کاری‌ها ثبات و برنامه‌ریزی بلندمدت در مدیریت سیاسی و مدیریت ورزشی کشور مبنا قرار گرفتن حاکمیت دستگاه‌های سیاستگذار در امر فرهنگ، آموزش، کنترل و نظارت بر آموزه‌ها بازبینی و بازنگری آئین‌نامه‌های اجرایی نهادهای ورزشی (وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک و ...) تدوین استراتژی دیپلماسی ورزشی با توجه به مخاطبان سیاسی و برنامه‌ریزی برای ارتباط با کشورها</p>	<p>سیاستگذاری و برنامه‌ریزی</p>
<p>آموزش مدیران سیاسی _ ورزشی کشور با اصول اولیه تعاملات بین‌المللی در سطح جهانی استفاده از افراد با سوابق مدیریتی و اجرایی در ورزش با عملکرد علمی و غیر سلیقه‌ای حمایت مادی و معنوی سران سه قوه از برگزاری مجامع بین‌المللی ورزشی در کشور دعوت و میزبانی از مقامات عالی رتبه کمیته بین‌المللی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی اعطای پست و عضویت‌های افتخاری به نمایندگان دارای کرسی‌های بین‌المللی موثر فعال شدن سفارتخانه‌های کشور برای حمایت از نمایندگان ایرانی در مجامع بین‌المللی تامین زمینه‌های قانونی و منابع مالی برای حمایت از برنامه‌های دیپلماسی</p>	<p>سیاست‌های مدیریتی سیاست‌های حمایتی</p>
<p>تهیه بانک‌های اطلاعاتی از وضعیت کشور و نمایندگان ایرانی دارای کرسی‌های بین‌المللی ورزشی تولید مبانی نظری در حوزه دیپلماسی ورزشی و در حوزه قدرت نرم در مراکز علمی و پژوهشی انجام مطالعات تطبیقی و تولید دانش تخصصی مبتنی بر آموزه‌های فرهنگی منطبق با استانداردهای جهانی اعزام اعضای فدراسیون‌های ورزشی و کمیته ملی المپیک و شرکت در دوره‌های علم‌آموزی بین‌المللی</p>	<p>مدیریت دانش و ارتقاء دانش علمی</p>
<p>تقسیم کار ملی و نگاهت نهادی متولیان اصلی دیپلماسی ورزشی همکاری موثر وزارت امور خارجه، ورزش، کمیته ملی المپیک و نهادهای ورزشی</p>	<p>تعاملات داخلی و سازمانی</p>

د
ر
ق
ر
ا
ن
د
ا
ن
ج
ام
ری

د
ر
ق
ر
ا
ن
د
ا
ن
ج
ام
ری

تعمیق روابط بین دستگاه‌ها و نهادهای سیاستگذار فرهنگی، ورزشی و دیپلماسی	
دانش و تسلط کامل بر جنبه‌های فنی و غیر فنی چالش برانگیز در حوزه بین‌المللی رشته‌های ورزشی م	قابلیت‌ها مورد نیاز
داشتن مهارت چانه زنی و مذاکره، پرهیز از تنش در رویدادهای بین‌المللی در دیران و ورزشکاران	مسئولان روابط بین‌الملل
متخصص و آشنا با ورزش جهانی، شناخت معاهدات ورزشی بین‌المللی و ارتباطات بین‌المللی	
تشکیل کمیته‌های تخصصی دیپلماسی و اجرایی در فدراسیون‌ها برای کسب کرسی‌های بین‌المللی	استفاده از ظرفیت‌ها
استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های غیردولتی و ایجاد یک نهاد نظارتی برای پیشبرد دیپلماسی ورزش	
ایجاد بستر مناسب برای حضور پررنگ تر زنان ورزشکار مسلمان و محجبه در رویدادهای بین‌المللی	ظرفیت سازی و توسعه زیرساخت‌ها
توسعه و بازسازی زیرساخت‌های شهری، تاسیسات و اماکن ورزشی در میزبانی رویدادهای بین‌المللی	
تاسیس و تجهیز آکادمی‌های علمی ورزشی به روز و مجهز	
آموزش اصول و مبانی روابط و حقوق بین‌الملل قوانین و پروتکل‌های بین‌المللی	آموزش و تربیت نیروی انسانی
تربیت مدیر دیپلماسی ورزشی و بکارگیری افراد توانمند و متخصص در مسئولیت‌های کلیدی مدیریتی	
افزایش مهارت ارتباطی با طرف خارجی و ارتقاء قابلیت‌ها و صلاحیت سرپرستان تیم‌ها	الزامات ساختاری
خصوصی سازی ساختار ورزش حرفه‌ای شدن تیم‌ها و باشگاه‌های ورزشی	
برگزاری اردوها و مسابقات دوستانه و میزبانی رویدادهای بین‌المللی ورزشی در کشور	میزبانی رویدادهای ملی و بین‌المللی
توسعه سرمایه دانش جهانی ورزش بهبود فرهنگ عمومی تماشاچیان کشور میزبان میزبانی در ورزش‌های سرآمد و برتر با کشورهای با مراودات کمتر برای افزایش همکاری دیپلماسی ورزشی ابزار همگرایی، ارتقاء اتحاد، انسجام، تحکیم و تقویت هویت ملی و بین‌المللی	
افزایش عزت نفس، تقویت اعتماد، عزم و اراده ملی و کسب هویت بین‌المللی فراهم سازی موجبات شادی خودجوش مردم و تقویت شور زندگی در آنان	هویت و وحدت ملی
تقویت حس قلمروخواهی و برانگیخته شدن حس شهروندی	

تقویت روحیه اجتماعی، شهرت فرهنگی و اجتماعی و جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی	کارکردها و تعاملات اجتماعی	
ارتقاء نشاط و شادابی مردم و افزایش همگرایی اجتماعی و تخلیه هیجانات		
افزایش سطح امنیت اجتماعی کشور و تاثیر آن بر ورزش در سطح بین‌المللی		
پویایی هنجارپذیری جامعه و کاهش خشونت جهانی		
ترویج و ایجاد فضای گفتگو و ارائه الگوی مناسب ورزشکاران تاثیرگذار در سطح بین‌المللی	مشارکت دهی عمومی	
آموزش ارزش‌ها اخلاق، نظم، جامعه‌پذیری و بهبود تعهدات اجتماعی و ایجاد روحیه جوانمردی		
ورزش دستاویزی برای پذیرش حقوق یک کشور در جامعه جهانی و برندسازی ملی ورزش کشور	برندینگ	
ورزش ابزاری برای دستیابی به ذهن و قلب مخاطب جهانی و ارتقای برند ملی ورزش کشور		
افزایش برون‌دهای اقتصادی، رونق توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی و کاهش اثر تحریم اقتصادی	رونق و توسعه اقتصادی	عوامل اقتصادی
کسب درآمد اقتصادی از طریق عرضه و فروش محصولات و ارائه خدمات ورزشی		
ایجاد زمینه‌های ورود حامیان مالی و سرمایه‌گذاران خارجی و برطرف‌سازی تنگناهای مالی		
معرفی جاذبه‌های کشو، جذب جهانگردان و ایجاد زمینه بهتر برای گفتگوی بین‌اقوام و ملل مختلف	گردشگری ورزشی	
توسعه صنعت گردشگری در میزبانی رویدادهای بین‌المللی ورزش		
تبادل تکنولوژی و تجهیزات پیشرفته ورزشی با سایر کشورها	تکنولوژی	
وجود و توسعه توسعه سیستم‌های پیشرفته اطلاع‌رسانی مجازی و شبکه‌های برخط		
معرفی قهرمانان شاخص ورزشی جهان و المپیک کشور به مجامع بین‌المللی	تعامل‌گرایی با جهان	
برگزاری دوره‌های بین‌المللی، تبادل مربی و ورزشکار و تعامل ورزشکاران داخلی با ورزشکاران خارجی		
افزایش دانش مدیران ورزشی در شناخت دیپلماسی ورزشی و لابی‌های بین‌المللی	آگاهی بین‌المللی	عوامل ارتباطی
آگاهی و شناخت متولیان ورزش از کرسی‌های بین‌المللی		
شناخت کافی از کشورهای مهمان، آداب و رسوم‌ها و فرهنگ‌ها جهت هدف‌گذاری اعمال دیپلماتیک		
عدم تغییر رویکرد در حوزه بین‌المللی ورزش توسط دولت و جناح‌های سیاسی کشور	ارتباطات بین‌المللی	
ایجاد زمینه مناسب عقد تفاهم‌نامه‌های ورزشی و افزایش تاثیرگذاری دیپلماسی ورزشی بر افکار عمومی جهان		

ارتباط کمیته ملی المپیک با کمیته‌های ملی المپیک کشورها، تعامل با فدراسیون‌های ورزشی جهانی و دیگر کشور		
ظرفیت بالا و حمایت رسانه‌ها، رفع محدودیت‌های رسانه‌ای و استفاده از رسانه‌ها برای ارتقای سطح ورزش کشور	کارکردهای ارتباطی و رسانه‌ای	
تبلیغ و معرفی ایران، انتقال تصویر و پیام دیپلماتیک، انعکاس رسانه‌ای رویدادها و همگرایی سیاست و ورزش		
تقویت نقش مهم رسانه ملی در ارتباط با جهان و کمک به ارتقای دیپلماسی ورزشی		
میزبانی رویدادهای ورزشی بین‌المللی، توسعه ارتباط فرهنگی تبیین و شناخت وضعیت فرهنگی کشورهای دیگر	کارکردها و تعاملات فرهنگی	
افزایش ظرفیت پذیرش تفاوت‌های فرهنگی، روابط بین نهادهای فرهنگی و آموزشی کشور با سایر کشورها		
جذب مخاطبان خاص، نمایان و عرضه کردن فرهنگ بدون محدودیت با ورزش		
شناسایی قابلیت‌ها و توانمندی‌های ورزشی بومی محلی و باستانی بستری مناسب برای توسعه گفتمان انقلاب		
توجه ویژه به جایگاه ورزش، تیم‌های ورزشی، نخبگان ورزشی و ورزشکاران در رساندن پیام و فرهنگ ایران	اشاعه و تقویت فرهنگ ملی	ترویج فرهنگ
ایجاد انگیزه در توسعه روابط خارجی با نشان دادن فرهنگ خود در جریان مسابقات ورزشی		
انتقال ارزش‌ها و آداب و رسوم و سنت‌ها به دنیا و اجماع جهانی از طریق زبان مشترک و قابل فهم و درک		
تبلیغ آرمان‌ها و ارزش‌های متعالی کشور در سطح جهانی و جلب اذهان خارجی	الگوسازی	
انتقال مفاهیم اخلاقی و ارائه الگو و رفع چالش‌های حضور بانوان در برخی رشته‌های ورزشی		
فرهنگ‌سازی پیام انقلاب در محیط‌های ورزشی و تأکید بر انتشار ارزش‌های فرهنگی		
انتقال مفاهیم اخلاقی، آموزش ارزش‌ها و ایجاد و تقویت روحیه جوانمردی در افراد	ترویج ارزش‌های اخلاقی	
احترام به فرهنگ‌های متفاوت و پیام‌رسانی ارزش‌های فرهنگی انقلاب با حضور ورزشکاران با پوشش مناسب		

۲- الگوی کیفی بهره‌مندی از دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده کشور چگونه است؟

الگوی کیفی ابعاد دیپلماسی ورزشی بر افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران، با استفاده از مولفه‌های استخراج شده از مطالعات منتخب، طراحی و تدوین گردید. (شکل ۳)

شکل ۳. الگوی کیفی بهره‌مندی از دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران (منبع: یافته‌های پژوهش).

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

شاخص‌های احصاء شده را در قالب ۷ بعد؛ عوامل سیاسی، عوامل مدیریتی، عوامل ساختاری، عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل ارتباطی و عوامل فرهنگی شناسایی شده است، همچنین ابعاد مذکور در ۴۰ کد فرعی (برندینگ، رونق و توسعه اقتصادی و توسعه گردشگری ورزشی، تدوین برنامه راهبردی، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی، سیاست‌های مدیریتی و سیاست‌های حمایتی، هویت و وحدت ملی، کارکردها و تعاملات اجتماعی و مشارکت دهی عمومی، ارتقاء منزلت ملی و بین‌المللی و بهبود پرستیژ، بهبود وجه و تصویر مثبت، صلح و دوستی، کسب کرسی‌های

بین‌المللی ورزشی، دوری از تحریم و انزوا، بعد منفی (تاریک)، افزایش قدرت نرم، قوانین و مقررات، توسعه و ارتقای جایگاه سیاسی، قابلیت‌های دیپلماسی ورزشی، بهبود و توسعه روابط بین‌الملل، تکنولوژی، تعامل‌گرایی با جهان، آگاهی بین‌المللی، ارتباطات بین‌المللی و کارکردهای ارتباطی و رسانه‌ای، کارکردها و تعاملات فرهنگی، اشاعه و تقویت فرهنگ ملی، الگوسازی و ترویج ارزش‌های اخلاقی، مدیریت دانش و ارتقاء دانش علمی، تعاملات داخلی و سازمانی، قابلیت‌ها و ظرفیت‌های اولیه مورد نیاز مسئولان روابط بین‌الملل، استفاده از ظرفیت‌ها، ظرفیت‌سازی و توسعه زیرساخت‌ها، آموزش و تربیت نیروی انسانی، الزامات ساختاری و میزبانی رویدادهای ملی و بین‌المللی) و تعداد ۱۰۹ شاخص در ارتباط با ابعاد دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی ایران شناسایی شدند. نتایج همسو با یافته‌های بیدگلی (۱۴۰۲)، بخشی‌چناری و همکاران (۱۴۰۲)، پیمان‌فر و همکاران (۱۴۰۰)، جوادی‌پور و راسخ (۱۳۹۸)، بخشی‌چناری و همکاران (۱۳۹۸)، پلونده و رستمی (۱۴۰۱)، موسوی‌گرگری و همکاران (۱۴۰۱) و شریعتی فیض‌آبادی (۱۳۹۸) می‌باشد.

نتایج پژوهش بیدگلی (۱۴۰۲) نشان داد که جمهوری اسلامی ایران به دلیل وجود ظرفیت بالقوه ورزشی می‌تواند با شکل دادن به دیپلماسی ورزشی خود، از ورزش به عنوان ابزاری کارآمد برای ارتقاء منزلت یابی بین‌المللی، ارتقاء قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران، مشارکت در صلح و امنیت منطقه‌ای، ارتقاء اثرگذاری مثبت، جذب افکار عمومی و رفع منازعات و آشتی بین‌المللی در سطح جهان بهره‌بردار، بخشی‌چناری و همکاران (۱۴۰۲) نیز طبق نتایج پژوهش خود نشان دادند که جمهوری اسلامی ایران به دلیل وجود ظرفیت بالقوه در ورزش کشور می‌تواند، با شکل دادن به دیپلماسی ورزشی خود از این حوزه به عنوان ابزاری کارآمد برای ارتقاء اهداف خود در سطح منطقه و جهان بهره‌بردار. علاوه بر این نتایج پژوهش پیمان‌فر و همکاران (۱۴۰۰) نیز نشان داد که برای توسعه یافتگی به تمرکز بر راهبردهای کلان‌برندسازی و اعتباربخشی، تعامل‌گرایی با جهان و توانمندسازی ظرفیت‌ها نیازمند است. در پژوهشی دیگر در ارتباط با ارائه راهکارهایی برای توانمندسازی و ارتقای دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، بخشی‌چناری و همکاران (۱۳۹۸) در تحقیقی طبق نتایج نشان دادند که عاری بودن دیپلماسی ورزشی از

لحن خصمانه در کنار جذابیت بیشتر این نوع دیپلماسی نسبت به سایر دیپلماسی‌ها، از دیدگاه نخبگان می‌تواند، یکی از مهم‌ترین نقش‌های دیپلماسی ورزشی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران باشد.

به طور کلی، سه راه عمده برای دستیابی به اهداف و منافع ملی یک کشور وجود دارد: اول، استفاده از تهدید به اعمال قدرت و زور؛ دوم، تطمیع و سوم، جذب و همکاری به طوری که آنچه را می‌خواهید انجام دهند. راه حل سوم که گویای شکل قدرت نرم است، نسبت به دو راه حل دیگر همیشه کم‌هزینه‌تر است. بدین ترتیب، در سال‌های اخیر، «نظریه قدرت نرم» در بسیاری از حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی مطرح شده است. دیپلماسی عمومی نمونه مطالعاتی دیپلماتیک جدید، محسوب می‌شود (پیگمن، ۲۰۱۴). دیپلماسی عمومی اقداماتی برای تعامل و ارتباط با دیگر ملل و اندیشه‌هاست که هدف آن استقرار و استمرار روابط طولانی مدت فرهنگی، ارزش‌ها و سیاست‌های نظام با سایر جوامع است (صباغیان، ۱۳۹۴). ورزش و دیپلماسی با ایجاد مفهومی دورگه با عنوان دیپلماسی ورزش نقش بسزایی در امور دیپلماتیک در طول تاریخ داشته‌اند (دئوس، ۲۰۱۴). ورزش بین‌الملل به عنوان دیپلماسی به دو شیوه بر دیپلماسی عمومی اثرگذار است. یکی از اثرهای مستقیم رقابت‌های ورزشی بین‌الملل بر ارتباطات دیپلماتیک میان دولت‌هاست. چنانچه دولت‌ها بخواهند به صورت مستقیم با مردم کشور دیگر رابطه برقرار کنند، این استراتژی آن‌ها توسط مردم کشور مقصد ممکن است پس زده شود و در نتیجه با شکست مواجه شود. در واقع دولت‌ها به دنبال استفاده از ورزش هستند تا بر مردمان و دولت کشور مدنظر تأثیر بگذارند و رابطه خود را با آنان تقویت یا ایجاد کنند. شیوه دیگر، دیپلماسی خاص ورزش بین‌الملل است که از طریق سازمان‌های غیردولتی مانند آی.او.سی. و فیفا انجام می‌گیرد و این بازیگران دیپلماتیک غیردولتی با بهره‌جستن از حمایت مخاطبان جهانی خود می‌توانند مأموریت خود را از طریق انجام رویدادهای ورزشی مرتبط به خوبی انجام دهند. تحریم‌های اقتصادی از ابزارهای دیپلماسی اجبار است و ورزش به عنوان ارزش مشترک جهانی تجلی‌گاه تقابل کشورهای متخاصم و متجاوز در مقابل یکدیگر است. کشورها از بستر ورزش به منظور اعتراض خود نسبت به رفتار جامعه جهانی یا به طور خاص کشوری متجاوز علیه خود استفاده می‌کنند.

ورزش به عنوان یکی از بازیگران جدید عرصه بین الملل و دیپلماسی ورزش به مثابه یکی از زیرشاخه‌های نوین دیپلماسی عمومی نقش بسزایی در توسعه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... هر کشوری دارد. جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از حکومت‌های مردم سالار جهان که همواره طی سال‌های پس از انقلاب مورد اتهامات و تحریم‌های ناروا قرار گرفته است، می‌تواند از این اهرم به منظور بهبود و تقویت تصویر خود در عرصه بین الملل در کنار سایر کارکردهای ورزش در این حوزه مانند کسب برندینگ و پرستیژ بین المللی، معرفی خود به عنوان کشوری صلح دوست و مخالف با نژادپرستی، مبارزه با فقر و بیماری، تعامل و تبادلات فرهنگی، جلوگیری و کاهش انزوای سیاسی و تحریم‌ها، توسعه اقتصادی مانند بهبود وضعیت گردشگری ورزشی و افزایش حمایت‌ها از ورزش و تبلیغات آن، افزایش هویت، غرور و انسجام ملی استفاده کند. در خاتمه باید گفت که براساس نظریه قدرت نرم، استفاده از قدرت سخت تنها وسیله در دسترس برای نیل به اهداف نیست. مفهوم اساسی قدرت نرم، چیزی بیش از صرف توانایی نفوذ بر دیگران است، ورزش و اهالی ورزش می‌توانند دیپلماسی یک حکومت را با صدایی بلندتر به گوش جامعه جهانی برسانند. تدوین برنامه‌ای جامع برای دیپلماسی عمومی کشور و تعیین جایگاه ورزش کشور در آن، سرمایه‌گذاری هرچه بیشتر در کسب میزبانی‌های مختلف ورزشی به منظور افزایش تبادلات مردم با مردم و در نهایت افزایش غرور و انسجام ملی و تلاش برای معرفی فرهنگ کشور با استفاده از ابزار ورزش توسط سفیران ورزشی مانند داوران، ورزشکاران، مربیان و غیره از جمله مواردی است که در استفاده از ورزش و دیپلماسی ورزشی در افزایش قدرت نرم آینده جمهوری اسلامی می‌توانند تاثیر زیادی داشته باشند. لذا طبق نتایج پیشنهاد می‌شود با ایجاد پست سازمانی رایزن ورزشی در سفارتخانه‌های کشورهای هدف با شرح وظایف مشخص با همکاری وزارت امور خارجه، سازمان امور اداری و استخدامی و وزارت ورزش و جوانان تاکید بیشتری بر بهبودسازی روابط بین‌الملل در حوزه ورزش صورت گیرد، همچنین با افزودن شاخص «تسلط به یک زبان خارجی با اولویت زبان انگلیسی» در شرایط اختصاصی نامزدهای متصدی پست‌های مدیریتی کمیته‌های ملی المپیک و پارالمپیک و فدراسیون‌های ورزشی، بر کارایی بیشتر مدیران منتصب توجه شود، همچنین با برگزاری اردوهای مشترک تیم‌های ملی کشورمان با کشورهای

قدرتمند و افتخار آفرین در رشته‌های پُرمدال بازی‌های المپیک، پارالمپیک، آسیایی و پار آسیایی علاوه بر رشد و توسعه ورزش به ایجاد روابط مستحکم بین کشورها پرداخته شود و در نهایت با گفتمان‌سازی و استفاده از مفاهیم دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران و آشنا نمودن مدیران و مجریان حوزه ورزش در این زمینه باعث ایجاد تغییر در نگرش‌ها و افزایش ارتباطات مثبت با سایر کشورها بشویم.

فهرست منابع

- Azadi, A. Rahimi, Gh. Nazari, R. (2022). Presenting a model of the role of sports on the sustainable development of Iran. *Knowledge Management in Sports*, 2(3), 23-42. doi: 10.30495/kmsj.2022.1973723.1058 [in Persian]
- Bakhshi Chenari, A. R., Goodarzi, M., Sajjadi, S. N., & Jalali Farahani, M. (2019). Solutions for Empowering and Promoting Sport Diplomacy in Foreign Policy of Islamic Republic of Iran. *Communication Management in Sport Media*, 6(3), 15-22. doi: 10.30473/jsm.2019.42932.1288 [in Persian]
- bakhshi chenari, A. R., Goodarzi, M., sajjadi, S. N., & jalali farahani, M. (2023). Identifying the tools of sports diplomacy to advance the political goals of the Islamic Republic of Iran. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 19(37), 86-65. doi: 10.22080/jsmb.2021.16876.3168 [in Persian]
- Bigdeli, M. (2023). Analyzing the role of the soft power of sports diplomacy in advancing the goals of the foreign policy of the Islamic Republic of Iran. *Iranian Political Research*, 10(4)0, 73-90. doi: 10.22034/sej.2023.1990902.1550 [in Persian]
- Chadwick S (2019) The business of sports in the Gulf Cooperation Council member states. In: Reiche D, Sorek T (eds) *Sport, Politics, and Society in the Middle East*. London: Hurst, 183–204. DOI:10.1093/oso/9780190065218.003.0011
- Deos, A. (2014). Sport and relational public diplomacy: The case of New Zealand and Rugby World Cup 2011. *Sport in Society*, 17(9), 1170-1186. doi.org/10.1080/17430437.2013.856588
- Dubinsky, Y. (2022). The Olympic Games, nation branding, and public diplomacy in a post-pandemic world: Reflections on Tokyo 2020 and beyond. *Place Branding and Public Diplomacy*, 1-12. DOI:10.1057/s41254-021-00255-x
- Ghorbi, S. M. J., & jafari, A. A. (2016). Soft Power Resources in the General Policies of the System; Case Study Sixth Program to Develop General Policies of the Islamic Republic of Iran. *Socio-Cultural Strategy*, 5(2), 7-44. doi: 20.1001.1.22517081.1395.5.2.1.8 [in Persian]
- Jackson, S. J. (2013). The contested terrain of sport diplomacy in a globalizing world. *International Area Studies Review*, 16(3), 284_274. DOI:10.1177/2233865913498867
- Javadipour, M., & rasekh, N. (2019). The Role of Sport and Sport Diplomacy Development in Advancing Sociocultural Policies and Foreign Relations of the Islamic Republic of Iran. *Sport Management Journal*, 11(2), 219-234. doi: 10.22059/jsm.2017.235086.1860 [in Persian]
- Khabiri, M., & Fattahi Zadeh, A. (2019). Sports Diplomacy: Acceptance and Encompassing of A Political Strategic Concept. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 18(43), 143-164. https://fasname.msy.gov.ir/article_301.html [in Persian]
- Min, D., & Choi, Y. (2019). Sport cooperation in divided Korea: an overstated role of sport diplomacy in South Korea. *Sport in Society*, 22(8), 1382-1395. DOI:10.1080/17430437.2018.1536120
- Mohammadi Aziz Abadi, Beheshti (2020). Sport Political Sociology: The Impact of Sports and Professional Athletes on Political Life. *Sepehr –e siyasat*, 7(23): 145-178./Doi: 10.22034/sej.2020.1864105.1140 [in Persian]

- mousavi gargari, S. S., Benar, N., & Shafiee, S. (2023). Designing the Model of Factors Affecting on Promotion of Sports Diplomacy of Iran. *Sport Management Studies*, 14(76), 75-104. doi: 10.22089/smrj.2021.9718.3249 [in Persian]
- Murray, S., & Pigman, G. A. (2014). Mapping the Relationship Between International Sport and Diplomacy. *Sport in Society*, 17 (9), . 1118_1098. DOI:10.1080/17430437.2013.856616
- Nazemi, M., & Shariati Feizabadi, M. (2017). Developing the Concepts of Cultural Peace Making Role of Sport in International Relations (Case Study of World against Aggression and Violence (WAVE) Program Proposed by the Iranian President). *Socio-Cultural Strategy*, 6(3), 163-188. doi: 20.1001.1.22517081.1396.6.3.6. [in Persian]
- Peymanfar, M., Elahi, A., Sajjadpour, S. M., & Hamidi, M. (2021). Strategies for the Development of Sport Diplomacy in the Islamic Republic of Iran. *Majlis and Rahbord*, 28(106), 163-182. doi: 10.22034/mr.2021.459 [in Persian]
- Pigman, G. A., & Rofe, J. S. (2014). Sport and Diplomacy. An Introduction. *Sport in Society*, 17(9), 1095-1097 . DOI:10.1080/17430437.2013.856612
- Plovande, H. Rostami, F. (2022). measuring the relationship between sports diplomacy and the international prestige of countries; A case study of Qatar's hosting of the 2022 FIFA World Cup. *International Organizations*, 1 (21), pp. 369-346. <https://rimag.ir/fa/Article/37889> [in Persian]
- Postlethwaite, V., & Grix, J. (2016). Beyond the Acronyms: Sport Diplomacy and the Classification of the International Olympic Committee. *Diplomacy & Statecraft*, 27(2), 295-313 DOI:10.1080/09592296.2016.1169796
- Sabbaghian, A. (2016). Sport Diplomacy. *Journal of Culture-Communication Studies*, 16(31), 132-151. doi: 20.1001.1.20088760.1394.16.31.6.5 [in Persian]
- Tahzibi, Kh (2021). Investigating the Role and Impact of Sports Diplomacy in International Relations, *International Journal of Nations Research*, 6(69), 25-46. magiran.com/p2360948 [in Persian]

